

Parnassusplein 5
2511 VX 's-Gravenhage
Telefoon (070) 340 79 11
Telefax (070) 340

Correspondentie uitsluitend:

Postbus 16119
2500 BC 's-Gravenhage

Ons kenmerk
1997-03 IGZ
Onderwerp
kwaliteitsjaarverslag

Inlichtingen bij
mr. M. Joosten
Bijlage(n)

Doorkiesnummer
(070) 340 52 20
Uw brief

's-Gravenhage,
15 maart 1997
Uw kenmerk

Op 1 april 1996 is de Kwaliteitswet zorginstellingen in werking getreden. Deze wet beoogt te realiseren, dat de instellingen verantwoorde zorg aanbieden; zorg die tenminste doeltreffend en doelmatig is, en patiëntgericht wordt verleend.

De wet geeft aan, dat instellingen daartoe hun organisatie goed moeten structureren en deze te voorzien van het juiste personeel en materieel. Voor het personeel hoort er een duidelijke toedeling van verantwoordelijkheden te zijn.

De Kwaliteitswet vraagt om een systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van de zorg. Daarvoor draagt de instelling zorg voor het systematisch verzamelen en registreren van gegevens die de kwaliteit van de zorg betreffen. Aan de hand van die gegevens toetst de instelling in hoeverre het kwaliteitsbeleid leidt tot verantwoorde zorg. Op basis van die toetsing wordt zonedig het kwaliteitsbeleid bijgesteld. De instelling is vrij om op eigen wijze vorm en inhoud te geven aan het te voeren kwaliteitsbeleid. Wel wordt van de zorgaanbieder (de instelling) verwacht, dat deze jaarlijks en wel voor 1 juni, in een openbaar verslag verantwoording aflegt van het gevoerde kwaliteitsbeleid.

Een afschrift van dit verslag dient gezonden te worden aan de regionale inspecteur voor de gezondheidszorg, de minister van VWS en aan de regionale patiëntenorganisatie.

Deze circulaire bevat het inspectiebeleid, opgesteld in overleg met het ministerie van VWS en met de Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie (NPCF) als coördinator van de regionale patiëntenorganisaties, met betrekking tot de wijze waarop aan het wettelijk voorschrift ten aanzien van het opstellen en toezenden van een kwaliteitsjaarverslag kan worden voldaan.

1. Het belang van een kwaliteitsjaarverslag

Het opstellen van een kwaliteitsjaarverslag is primair van belang voor de instelling zelf. Met behulp van een jaarlijkse rapportage kan het kwaliteitsbeleid intern worden getoetst en geëvalueerd.

Toezening van de rapportage aan anderen, is een vorm van externe verantwoording van het gevoerde kwaliteitsbeleid.

De kwaliteitsjaarverslagen geven de inspectie de mogelijkheid om, gecombineerd met inspectiebezoeken, signalen over de zorg en andersoortige contacten met de instelling, inzicht te krijgen in de kwaliteit van de zorgverlening. Daarbij vormen de kwaliteitsjaarverslagen een instrument om de Kwaliteitswet te kunnen handhaven.

2. De inhoud van het kwaliteitsjaarverslag

De Kwaliteitswet geeft in artikel 5, 1e lid aan dat,

"de zorgaanbieder verantwoording aflegt van het beleid dat hij in het afgelopen kalenderjaar heeft gevoerd ter uitvoering van artikelen 2, 3 en 4 en van de kwaliteit van de zorg die hij in dat jaar heeft verleend"

Tevens gelet op het gestelde in het 2e lid van artikel 5 betekent dit, dat de inspectie verwacht dat het kwaliteitsjaarverslag in ieder geval een beschrijving bevat van:

- a. de visie op kwaliteit (art. 5 lid 1)
 - b. het kwaliteitsbeleid op korte en langere termijn (art. 5 lid 1)
 - c. de systematiek van kwaliteitsbewaking (art. 4 en 5 lid b)
 - d. de resultaten van het gevoerde kwaliteitsbeleid (art. 5 lid 1)
 - e. de wijze waarop patiënten en consumenten bij het kwaliteitsbeleid betrokken zijn (art. 5 2e lid onder a)
 - f. de wijze waarop de resultaten van overleg tussen zorgaanbieders, zorgverzekeraars en patiënten/consumentenorganisaties zijn betrokken bij het gevoerde kwaliteitsbeleid (art. 3)
 - g. welk gevolg is gegeven aan klachten en meldingen over de kwaliteit van de verleende zorg (art. 5 2e lid onder c)
- N.B. Hieraan kan de jaarlijkse verslaglegging in het kader van de Wet klachtrecht cliënten zorgsector gekoppeld worden (zie ook paragraaf 4).

3. De vorm van het kwaliteitsjaarverslag

De instellingen zijn vrij bij de keuze van de vormgeving. Er kan een apart kwaliteitsjaarverslag gemaakt worden, of de verslaggeving over kwaliteit kan als een herkenbaar onderdeel opgenomen worden in het algemene jaarverslag.

4. Samenhang met de Wet klachtrecht en de Wet medezeggenschap¹

¹ Wet klachtrecht cliënten zorgsector, art. 2 lid 7:

De zorgaanbieder draagt er zorg voor, dat over elk kalenderjaar een openbaar verslag wordt opgesteld, waarin het aantal en de aard van de door de klachtencommissie behandelde klachten worden aangegeven. De zorgaanbieder zendt het verslag voor 1 april van het daaropvolgende kalenderjaar aan de bevoegde regionale inspecteur van het staatstoezicht op de volksgezondheid.

Zoals hierboven al werd aangegeven is het mogelijk de verslaglegging die in het kader van de Wet klachtrecht cliënten zorgsector moet worden gedaan, op te nemen in het kwaliteitsjaarverslag. De termijn waarop volgens de Wet klachtrecht het verslag moet worden toegezonden aan de regionale inspecteur, nl. voor 1 april, kan dan verschoven worden naar 1 juni.

Ook de Wet medezeggenschap vraagt van de instelling jaarlijks verslag te doen over de wijze waarop deze wet is toegepast. Desgewenst kan ook dit verslag in het kwaliteitsjaarverslag worden opgenomen.

5. Het begrip "instelling"

De verplichting een kwaliteitsjaarverslag op te stellen, strekt zich uit over alle instellingen (heel groot of heel klein) die onder de reikwijdte van de Kwaliteitswet vallen. Het begrip instelling laat zich echter niet eenvoudig definiëren. De Kwaliteitswet spreekt over "het organisatorisch verband dat strekt tot verlening van zorg".

Dat hiermee intramurale instellingen worden begrepen is duidelijk; waar echter de afgrenzing ligt naar andere samenwerkingsverbanden is minder helder.

De inspectie wil de komende jaren, mede via een groei-model naar een algemene "kwaliteitsjaarverslag-verplichting" (zie paragraaf 7), meer inzicht verkrijgen in de praktische hanteerbaarheid van de omschrijving instelling.

In verschillende sectoren van de zorg is sprake van een toenemende samenwerking of fusering van instellingen binnen één rechtspersoon. Indien deze rechtspersoon/zorgaanbieder één kwaliteitsjaarverslag opstelt, dan dient hierin evenwel verslag te worden gedaan van het kwaliteitsbeleid per door hem in stand gehouden instelling. De betreffende instellingen kunnen echter ook zelfstandig een kwaliteitsjaarverslag uitbrengen.

6. De reikwijdte van de wet

Vele instellingen voor gezondheidszorg hebben al langer de verplichting of de gewoonte zich jaarlijks te verantwoorden voor het gevoerde beleid.

Voor samenwerkende beroepsbeoefenaren in de extramurale zorg, die door de Kwaliteitswet ook beschouwd worden als een instelling, is dit veelal een nieuwe situatie. Een kwaliteitsjaarverslagverplichting geldt namelijk ook voor die, reguliere, beroepsbeoefenaren waarbij de samenwerking gericht is op het verlenen van zorg én op het bevorderen van de kwaliteit. Het organisatorische verband dient een duidelijke meerwaarde te hebben voor het kunnen verlenen van verantwoorde zorg (en dus niet een samenwerking met het oog op, bijvoorbeeld, een efficiënter financieel beleid) .

Wet medezeggenschap cliënten zorgsector, art. 8:

De zorgaanbieder stelt jaarlijks een schriftelijk verslag op over de wijze waarop ten aanzien van de instelling deze wet is toegepast.

art.9, lid 2:

De openbaarmaking geschiedt door de stukken voor cliënten ter inzage te leggen en hen op verzoek daarvan afschriften te verstrekken.

Beroepsbeoefenaren, wel of niet behorend tot een maatschap, die werkzaam zijn in een instelling, hoeven geen afzonderlijk kwaliteitsjaarverslag uit te brengen; hun jaarlijkse rapportage vormt onderdeel van het instellingsverslag.

Eveneens bestaat er geen verplichting een kwaliteitsjaarverslag te schrijven voor solistische werkzame beroepsbeoefenaren.

7. Toezending

In principe wordt van alle gezondheidszorginstellingen verwacht, dat zij voor 1 juni 1997 een kwaliteitsjaarverslag toezenden aan de inspectie, het ministerie van VWS en de regionale patiëntenplatforms.

De toezichtstaak van de inspectie ten aanzien van de kwaliteitsjaarverslagen houdt in dat:

- de kwaliteitsjaarverslagen systematisch zullen worden beoordeeld op de aanwezigheid van de onderwerpen genoemd in bovenstaande paragraaf 2. Van het resultaat van deze beoordeling ontvangen de instellingen schriftelijk bericht.
- er in de jaarrapportage van de inspectie, volgend op het jaar waarin de instellingen hebben gerapporteerd, in geaggregeerde vorm verslag zal worden gedaan over hetgeen in de kwaliteitsjaarverslagen is aangetroffen op het gebied van kwaliteitsbeleid.

Operationalisering van deze vorm van toezicht zal via een groei-model tot stand komen. Daartoe is een prioritering in de handhaving aangebracht.

Voor 1997 en 1998 is een handhavingsprioriteit gelegd bij twee groepen instellingen. De kwaliteitsjaarverslagen van groep 1 zullen in 1997 door de inspectie verwerkt worden zoals hierboven aangegeven. Het jaar daarna vindt uitbreiding plaats met de kwaliteitsjaarverslagen van groep 2.

Instellingen die tot de groep behoren die handhavingsprioriteit heeft, zullen bij niet inzenden van hun kwaliteitsjaarverslag nadrukkelijk aan hun verplichting worden herinnerd.

Handhavingsprioriteit voor 1997 zal gelden voor de volgende instellingen:

Groep 1

- algemene, categorale en academische ziekenhuizen
- algemene psychiatrische ziekenhuizen
- somatische, psycho-geriatrische en gecombineerde verpleeghuizen
- gezondheidscentra
- ggd'en

Voor 1998 wordt deze groep instellingen uitgebreid met:

Groep 2

- revalidatie-instellingen
- verzorgingshuizen
- privé-klinieken
- riagg'en
- verslavingsklinieken
- thuiszorgorganisaties

- intramurale instellingen voor gehandicaptenzorg
- woonvormen en activiteitencentra voor lichamelijk gehandicapten
- dagcentra voor verstandelijk gehandicapte kinderen
- dagverblijven voor verstandelijk gehandicapte ouderen
- gezinsvervangende tehuizen
- RIBW'en/PWV'en

Van de kwaliteitsjaarverslagen die de inspectie ontvangt van de andere instellingen dan de hierboven genoemde, worden eveneens de gegevens verwerkt. Systematische rapportage zal echter vooralsnog niet plaatsvinden.

Ook na 1998 zullen fase-gewijs de categorieën instellingen, die onder de handhavingsprioriteit gaan vallen, worden uitgebreid.

Uiteraard is van handhavingsprioriteit alleen sprake op het onderdeel kwaliteitsjaarverslag. De Kwaliteitswet is verder onverkort van toepassing op alle gezondheidszorginstellingen.

8. Wat doet de inspectie met de kwaliteitsjaarverslagen ?

De kwaliteitsjaarverslagen vormen een instrument ten behoeve van het toezicht en ter handhaving van de Kwaliteitswet zorginstellingen.

Kwaliteitsjaarverslagen vormen daartoe een onderdeel van het inspectie-dossier van de afzonderlijke instellingen. De (kwaliteits)jaarverslagen zijn bijvoorbeeld een informatiebron bij de voorbereiding van een inspectiebezoek.

De gegevens uit de kwaliteitsjaarverslagen kunnen in geaggregeerde vorm een beeld opleveren van de kwaliteitszorg in de gezondheidszorginstellingen. In combinatie met bezoek-rapporten en andere toezichtsproducten, zal de inspectie hierover in haar jaarrapportage verslag doen. Tevens zal de inspectie vier-jaarlijks een overzicht van de staat van de gezondheidszorg gaan publiceren. Ook daarvoor zullen de kwaliteitsjaarverslagen als een van de bronnen dienen.

9. Evaluatie

Kwaliteitsjaarverslagen dienen inzicht te geven in de wijze waarop instellingen zorg van verantwoord niveau aanbieden en in de aanwezigheid en werking van kwaliteitswaarborgende maatregelen c.q. systemen.

De Kwaliteitswet geeft aan welke onderwerpen daartoe in het kwaliteitsjaarverslag moeten worden opgenomen. De inspectie zal na een periode van vijf jaar evalueren of de gevraagde gegevens inderdaad dit inzicht verschaffen.

10. Tot slot

Vele instanties, verenigingen of koepelorganisaties in de zorg hebben zich reeds gebogen over de gewenste inhoud van een kwaliteitsjaarverslag. Inmiddels zijn er verschillende voorbeelden verschenen hoe een dergelijk verslag eruit zou kunnen zien. Vaker bevatten deze voorbeelden aanzienlijk meer onderwerpen of zijn gedetailleerde van aard dan de Kwaliteitswet voorschrijft.

De inspectie juicht dergelijke initiatieven toe, maar wil de instellingen echter niet "overvragen"; zij beperkt zich vooralsnog tot de eisen die de wet stelt. Wanneer

Inspectie voor de gezondheidszorg

Ons kenmerk: 1997-03 IGZ

Blad: **6**

instellingen meer willen of kunnen beschrijven dan de wet aangeeft, zal daarvan met belangstelling kennis worden genomen en zal een en ander betrokken worden bij de evaluatie.